

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าด้วยดีต้องมีการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของคนในชาติอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องในทุก ๆ ด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสามารถช่วยพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะช่วยพัฒนาให้มีร่างกายแข็งแรง พละทานมัชฌิมา ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพิ่มพูนสติปัญญา พัฒนาคุณลักษณะประจำตัวที่ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมยิ่งขึ้น ได้แก่ รู้จักแพ้ ชนะ และอภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ นอกจากนี้การกีฬาก่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวและร่วมแรงร่วมใจ ฟันฝ่าอุปสรรคของคนในหมู่คณะ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมในการสร้างความภาคภูมิใจและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (บรรณสิทธิ์ สิทธิบรรณกุล, 2548, หน้า 1)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับงานการกีฬา ณ พระราชตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2531 ความว่า

“ในหลักการ การกีฬาเป็นสิ่งที่มีจุดประสงค์พื้นฐานที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงและสามารถที่จะแสดงฝีมือในเชิงกีฬาเพื่อความสามัคคีและเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ดีขึ้นมา เวลานี้การกีฬานับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วย คือในสังคม ทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพของร่างกายและจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคม อย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมือง และ โดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศก็เพิ่มความสำคัญกับประชากรอื่นซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้นกีฬาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคน และชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติกีฬาอย่างที่ถูกต้องหมายถึงว่าอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถ ก็จะได้นำชื่อเสียงแก่คนและแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติกีฬาด้วยความเรียบร้อย ด้วยความสุขาก็ทำให้มีชื่อเสียงเช่นกัน และจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ อีกด้วย”

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ด้านการส่งเสริมสุขภาพชีวิตของประชาชนอย่างชัดเจนและมากขึ้นตามลำดับ จากเดิมที่มุ่งส่งเสริม

เพียงด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวมาเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนไปพร้อมกัน โดยกำหนด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ให้ปรับปรุงแนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดเน้นหลัก มาเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนา “คน” เป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกคน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีระเบียบวินัย มีสุขภาพที่ดี โดยเชื่อมั่นว่า หากบุคคลในชาติดี มีประสิทธิภาพดีแล้ว การพัฒนาด้านอื่น ก็จะเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างแท้จริง (รัฐศาสตร์ แก้วกล้า, 2547, หน้า 1) และนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล ก็คือ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนในท้องถิ่นชนบท คงจะต้องยอมรับว่าประชาคม ตำบล และหมู่บ้าน ยังต้องการความช่วยเหลือในหลายกรณี ชุมชนส่วนใหญ่มีความสนใจในเรื่องการกีฬา และการออกกำลังกาย แต่ขาดผู้นำทางการกีฬาที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนาการทางกีฬาของประเทศ

ปัจจุบันวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและมาตรการลดอัตราค่าจ้างข้าราชการลง ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง สาขาพลศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ในระยะ 5 ปี จำนวน 14,699 คน อยู่ในสภาพว่างงาน ทั้งนี้เนื่องจากภาคราชการไม่มีการบรรจุบุคลากรในสาขาดังกล่าวเข้ารับราชการ ทั้งที่โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษายังขาดครูผู้สอนที่มีวุฒิทางพลศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬายังขาดแคลนบุคลากรเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบหลายด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาของชาติ ด้านการดำรงชีวิตของบุคลากรและครอบครัว เป็นต้น นอกเหนือจากปัญหาการว่างงานแล้ว ยังพบว่า จากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ปัญหาอาชญากรรม ประชาชนขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (วันชัย ปรีดีวิชานต์, 2545, หน้า 3) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงได้ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการกีฬาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพพลานามัยให้แข็งแรงและมีจิตใจที่แจ่มใส นับเป็นปัจจัยสำคัญและเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาล และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่ต้องการให้เยาวชนและประชาชนได้รับการส่งเสริม พัฒนา และการบริการด้านกีฬาและนันทนาการอย่างทั่วถึง เสมอภาค และต่อเนื่อง สถาบันพัฒนาบุคลากร สำนักงานพัฒนาการกีฬานันทนาการ จึงได้จัดทำโครงการ

พัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนขึ้น เพื่อส่งเสริมและการสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการของประเทศได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเป็นการช่วยเหลือและใช้ประโยชน์จากโรงเรียนและชุมชนในการขยายเครือข่ายการให้บริการ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการมากขึ้นและดียิ่งขึ้น รวมถึงการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการออกกำลังกายเล่นกีฬาและประกอบกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง ผสมกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

จากสภาพการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาในอดีตไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งที่รัฐบาล ได้ทุ่มเทงบประมาณอย่างมากมาย เนื่องจากสาเหตุสำคัญ คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกีฬาและนันทนาการ ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนากีฬาและนันทนาการอย่างถูกต้องต่อเนื่อง จึงได้มีความพยายามที่จะดำเนินงานแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการกีฬาและนันทนาการ โดยจัดให้มีการจ้างเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.) ประจำปีงบประมาณ 2548 จำนวน 876 คน ประจำปีอำเภอ อำเภอละ 1 คน ทั่วประเทศ รวม 876 คน ระยะเวลา 12 เดือน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.) ตาม โครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการบริหารจัดการของนายอำเภอ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องประสานงานและให้ความร่วมมือกับบุคคล ตลอดจนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ มากมายในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สถานศึกษา ชมรมหรือสมาคมกีฬา และชุมชนละนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการและการดำเนินงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้สานประโยชน์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เยาวชนและประชาชน โดยรวม สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานทุกด้านให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ (สถาบันพัฒนาบุคลากร, 2549, หน้า 1-2) และ วันชัย ปรีดีวิชานต์ (2545, หน้า 3) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการดำเนินงาน โครงการอาสาพัฒนาการกีฬา (อกพ.) กรมพลศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและสมาชิกโครงการ และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการอาสาพัฒนาการกีฬา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การปฏิบัติกิจกรรมและการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่โครงการ (จกน.) จำแนกตามสถานภาพ ซึ่งโครงการอาสาพัฒนา

การศึกษาดังกล่าว เป็นไปตามนโยบายของกรมพลศึกษาเดิม ซึ่งปัจจุบันได้ยุบกรมและถ่ายโอนภารกิจและองค์กร เป็นสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และจากการที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชน ที่มีวัตถุประสงค์ของโครงการและแนวทางปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันกับโครงการอาสาพัฒนาการกีฬา (อกพ.) จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินการโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามสถานภาพผู้ดำเนินการ ได้แก่ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้นำชุมชน เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาปัญหาการดำเนินการตามความคิดเห็นของปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ และยังไม่มีการศึกษาในระดับอำเภอซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ขนาดชั้นอำเภอ ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวในครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชน ในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้นำชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพผู้ดำเนินการ และขนาดชั้นอำเภอ
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชน ในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการดำเนินงานโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำถามในการวิจัย

1. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชน ในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับใด

2. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพผู้ดำเนินการ มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดชั้นอำเภอ มีความแตกต่างกันหรือไม่
4. แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอย่างไรบ้าง

สมมติฐานในการวิจัย

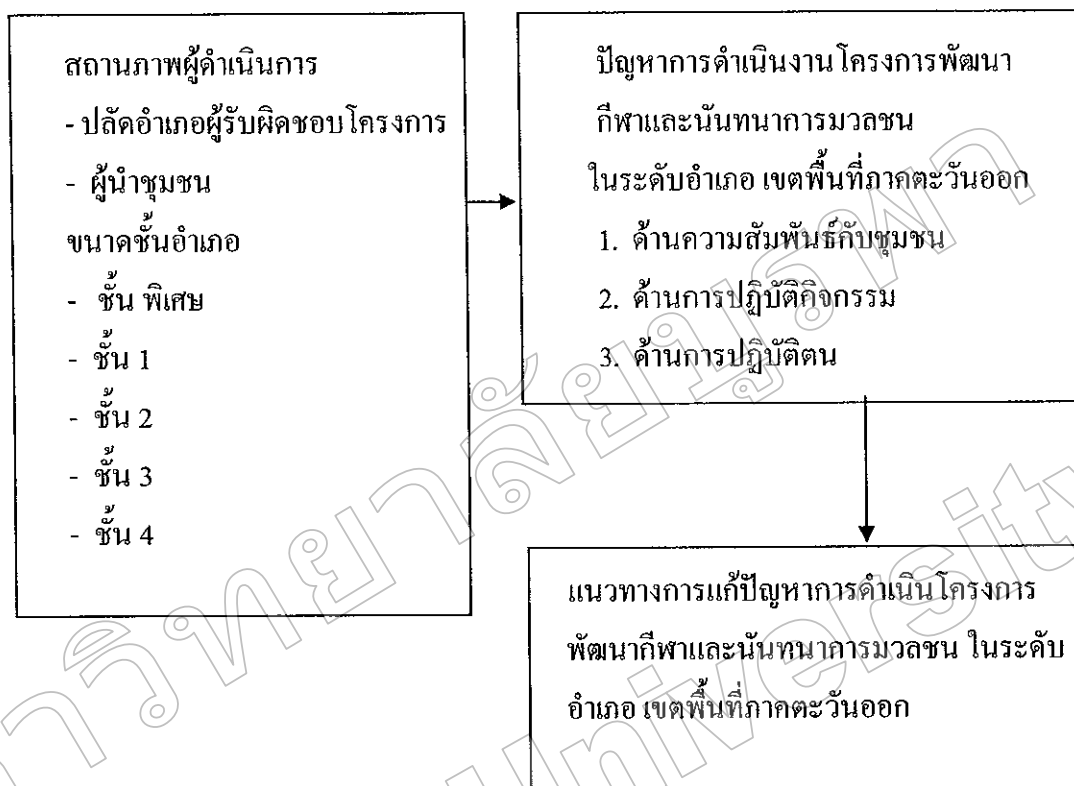
1. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพผู้ดำเนินการ มีความแตกต่างกัน
2. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดชั้นอำเภอ มีความแตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ อาศัยแนวทางการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการกีฬาและนันทนาการมวลชน โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ด้านการปฏิบัติตน ตามประกาศกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เรื่อง การรับสมัครคัดเลือกบุคคลบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549, หน้า 8) ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหามุ่งศึกษาปัญหาการดำเนินงาน โครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ตามประกาศกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 3 ด้าน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549, หน้า 8) คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการปฏิบัติกิจกรรมและด้านการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ดำเนินการโครงการ พัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ประจำปี 2549 ได้แก่ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 67 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 471 คน รวม 538 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นดำเนินการโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ประจำปี 2549 รวม 269 คน ได้แก่ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 57 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 212 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพผู้ดำเนินการ ได้แก่ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการและ
ผู้นำชุมชน

3.2 ขนาดชั้นอำเภอ

3.2.1 ชั้นพิเศษ

3.2.2 ชั้น 1

3.2.3 ชั้น 2

3.2.4 ชั้น 3

3.2.5 ชั้น 4

3.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามโครงการ
พัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

3.3.1. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

3.3.2 ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

3.3.3 ด้านการปฏิบัติตน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชน หมายถึง
อุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและสภาพปัจจุบัน
ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง กระบวนการในการสร้างเครือข่าย
การทำงานด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ของเจ้าหน้าที่กีฬา
และนันทนาการอำเภอ (จกน.) เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ การประสานงาน กับคณะกรรมการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนหน่วยงานเจ้าของสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และ
บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการกีฬาและนันทนาการ การทำให้ผู้นำชุมชนยอมรับและให้ความสนใจ
ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ การเข้าร่วมประชุมในโครงการที่เกี่ยวข้องด้านพัฒนากีฬา
และนันทนาการ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาและ
นันทนาการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา การมีส่วนร่วมในการ
จัดตั้งองค์กรหรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ การให้ความร่วมมือหา

สื่อ หรือเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาและนันทนาการให้กับ คณะกรรมการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหรือสถานที่ออกกำลังกาย ในหมู่บ้านหรือตำบล

1.2 ด้านการปฏิบัติกิจกรรม หมายถึง การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและ นันทนาการอำเภอ (จกน.) เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแผนงานและ โครงการของกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา ประจำปี 2549 ได้แก่ การรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรม กีฬาและนันทนาการ การจัดโครงการด้านกีฬาและนันทนาการประเภทต่าง ๆ ความสามารถด้าน การประสานงานและช่วยจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการ การเป็นผู้นำในการเล่นกีฬา หรือออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การให้ความรู้ด้านกฎ กติกา มารยาท ในการแข่งขันและตัดสินกีฬา ประเภทต่าง ๆ การแนะนำการใช้อุปกรณ์กีฬา ดูแลและเก็บรักษาอุปกรณ์กีฬา อย่างมีระบบ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีแนวทางและความสามารถในการเป็นผู้นำส่งเสริมให้มีผู้มาเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สามารถจัดกิจกรรม นันทนาการเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในหมู่บ้านหรือตำบล

1.3 ด้านการปฏิบัติตน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของเจ้าหน้าที่กีฬาและ นันทนาการอำเภอ (จกน.) ผู้ปฏิบัติงาน โครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ มีความรู้ ความสามารถ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประสานงาน ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการประเมินผลกิจกรรม โครงการกีฬาและนันทนาการ มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านกีฬาและนันทนาการ การมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางด้านการกีฬาและ นันทนาการ การมีอุปนิสัย กิริยามารยาท เป็นที่ยอมรับของชุมชนในหมู่บ้านหรือตำบล การแต่ง กายสุภาพเรียบร้อย และมีความเหมาะสมขณะปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย มีความคิดสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหา มีความสนใจปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งเสริม และพัฒนาการกีฬาและนันทนาการในหมู่บ้านหรือตำบล

2. สถานภาพผู้ดำเนินการ หมายถึง บทบาทที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากีฬาและ นันทนาการมวลชน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือ

2.1 ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ปลัดอำเภอผู้ได้รับมอบหมายให้ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนและมีหน้าที่กำกับดูแล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.)

2.2 ผู้นำชุมชน หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ที่มีสำนักงานตั้งอยู่ใน ท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่กีฬาและนันทนาการอำเภอ (จกน.) รับผิดชอบ

3. ขนาดชั้นอำเภอ หมายถึง (บันทึกนักปกครอง, 2549, หน้า 156- 221)

3.1 ขนาดอำเภอชั้นพิเศษ หมายถึง อำเภอเมืองชลบุรี และอำเภอเมืองระยอง

3.2 ขนาดอำเภอชั้น 1 หมายถึง อำเภอบ้านบึง, อำเภอบางละมุง, อำเภอพนัสนิคม, อำเภอศรีราชา, อำเภอสัตหีบ, อำเภอบ้านฉาง, อำเภอแกลง, อำเภอเมืองจันทบุรี, อำเภอขลุง, อำเภอเมืองตราด, อำเภอเมืองสระแก้ว, อำเภอเมืองปราจีนบุรี, อำเภอกบินทร์บุรี, อำเภอเมืองนครนายก, อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา, อำเภอบางคล้า, อำเภอบางปะกง และอำเภอพนมสารคาม

3.3 ขนาดอำเภอชั้น 2 หมายถึง อำเภอวังจันทร์, อำเภอปลวกแดง, อำเภอท่าใหม่, อำเภอบ้านสร้าง, อำเภอนายายอาม, อำเภอคลองใหญ่, อำเภอเขาสมิง, อำเภอแหลมงอบ, อำเภอวังน้ำเย็น, อำเภอวัฒนานคร, อำเภอนาดี, อำเภอประจันตคาม, อำเภอบ้านนา, อำเภอปากพลี, อำเภอบางน้ำเปรี้ยวและกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

3.4 ขนาดอำเภอชั้น 3 หมายถึง อำเภอพานทอง, อำเภอหนองใหญ่, อำเภอวังจันทร์, กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา, อำเภอโป่งน้ำร้อน, อำเภอสอยดาว, อำเภอมะขาม, อำเภอแหลมสิงห์, อำเภอบ่อไร่, อำเภอตาพระยา, อำเภอองครักษ์, อำเภอแปลงยาว, อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอสนามชัยเขต

3.5 ขนาดอำเภอชั้น 4 หมายถึง อำเภอบ่อทอง, กิ่งอำเภอเขาชะเมา, กิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์, กิ่งอำเภอเกาะกูด, อำเภอเขาฉกรรจ์, อำเภอคลองหาด, กิ่งอำเภอโคกสูง, กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ และ กิ่งอำเภอคลองเขื่อน

4. เขตพื้นที่ภาคตะวันออก หมายถึง เขตพื้นที่ภาคตะวันออก 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายกและจังหวัดฉะเชิงเทรา

5. แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานเพื่อขจัดอุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินงาน ให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและสภาพปัจจุบันของโครงการพัฒนากีฬาและนันทนาการมวลชนในระดับอำเภอ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก